

Ocena polityki „przyjazności” miast i gmin wobec osób starszych – rekomendacje dla statystyki publicznej

Jolanta Perek-Białas

Paulina Skórska

Milena Maj

Jan K. Kazak

Jeroen Dikken

Joost van Hoof

WROCLAW UNIVERSITY
OF ENVIRONMENTAL
AND LIFE SCIENCES

JAGIELLONIAN UNIVERSITY
IN KRAKÓW

NATIONAL UNIVERSITY
OF POLITICAL STUDIES AND
PUBLIC ADMINISTRATION

The Hague

European
Commission

This project is part of the ERA-NET Urban Transformation Capacities which has received funding from the European Union's H2020 research and innovation programme under grant agreement No. 101003758.

Agenda

- O projekcie
- O badaniu w Polsce
- Metodyka
- Wyniki
- Podsumowanie i rekomendacje

City & Co: Older Adults Co-Creating a Sustainable Age-friendly City

Miasto i Współpraca: Starsze osoby współtworzące zrównoważone i przyjazne bez względu na wiek miasto

- **Cel projektu:** stworzenie we współpracy ze społecznością lokalną innowacyjnego narzędzia wspomagającego opracowywanie oraz wdrażanie lokalnych polityk senioralnych.
- **Wdrożenie:** międzynarodowy projekt realizowany we współpracy w Polsce, Holandii i Rumunii.
- **Czas trwania projektu:** 22 marca 2022 r. - 21 czerwca 2025 r.
- **Budżet projektu:** 716 947,19 PLN

European
Commission

This project is part of the ERA-NET Urban Transformation Capacities which has received funding from the European Union's H2020 research and innovation programme under grant agreement No. 101003758.

- **Populacja i populacja 65+**

	Haga:	566 000	~ 21,2 %
	Kraków:	809 168	~ 20,4 %
	Wrocław:	672 900	~ 19,7 %
	Bukareszt:	1 719 958	~ 19,8 %

- **Narzędzie: AFCCQ Age Friendly Cities and Communities Questionnaire**

23-punktowa skala do pomiaru tego, jak osoby starsze postrzegają przyjazność swojego miasta lub społeczności dla osób starszych

Perek-Białas, J.M., Skórska, P., Maj, M., Kazak, J.K., Dikken, J., van Hoof, J. (2024). The experienced age-friendliness in two Polish cities: An in-depth analysis of the views of older citizens. *Habitat International* 153: 103201. <https://doi.org/10.1016/j.habitatint.2024.103201>

European
Commission

This project is part of the ERA-NET Urban Transformation Capacities which has received funding from the European Union's H2020 research and innovation programme under grant agreement No. 101003758.

Mieszkalnictwo

Partycypacja
społeczna

Szacunek i
integracja społeczna

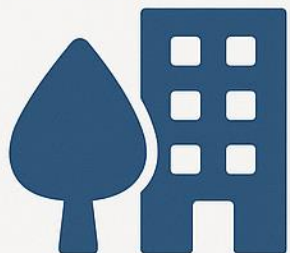
Partycypacja
obywatelska
i zatrudnienie

Komunikacja
i informacja

Wsparcie społeczności
i usługi zdrowotne

Przestrzenie
publiczne i budynki

Transport

Sytuacja
finansowa

AFCCQ

Age Friendly Cities and Communities Questionnaire

European
Commission

This project is part of the ERA-NET Urban Transformation Capacities which has received funding from the European Union's H2020 research and innovation programme under grant agreement No. 101003758.

Badania w Polsce

n = 409

n = 392

- Próba losowa z uwzględnieniem struktury populacji osób 65+
- We współpracy z Urzędami Miast Krakowa i Wrocławia
- Między styczniem a marcem 2023 r.

57,3% CATI

42,7% face-to-face

European
Commission

This project is part of the ERA-NET Urban Transformation Capacities which has received funding from the European Union's H2020 research and innovation programme under grant agreement No. 101003758.

Właściwości skali AFCCQ

Trafność i rzetelność

European
Commission

This project is part of the ERA-NET Urban Transformation Capacities which has received funding from the European Union's H2020 research and innovation programme under grant agreement No. 101003758.

Metodyka

1. **Tłumaczenie i adaptacja** - metoda forward-backward opisana przez Sousa i Rojjanasrirat (2011), z wykorzystaniem dwóch niezależnych tłumaczy i współpracy z oryginalnymi twórcami AFCCQ
2. **Trafność treściowa** - panel n=10 polskich ekspertów w dziedzinie miast przyjaznych osobom starszym (socjologów, ekonomistów, gerontologów i decydentów).
3. **Konfirmacyjna analiza czynnikowa (CFA)** - sprawdzenie, czy dane są dopasowane do oryginalnej struktury czynnikowej AFCCQ przedstawionej przez Dikken i in. (2020).

Metodyka

4. **Inwariancja pomiaru (MI)** – sprawdzenie niezmienności pomiaru między dwoma miastami, czy skala może być interpretowana w ten sam sposób w różnych grupach osób (Millsap, 2011); testowano inwariancję konfiguracyjną, metryczną, skalarną i resztową.
5. **Trafność zbieżna i różnicowa** – sprawdzono jak dobrze jest mierzona skala przez pozycje testowe, podejście bazujące na metodzie macierzy wielu cech wielu metod (MTMM)
6. **Rzetelność** – mierzona współczynnikiem alfa Cronbacha i omega McDonalda

Wyniki

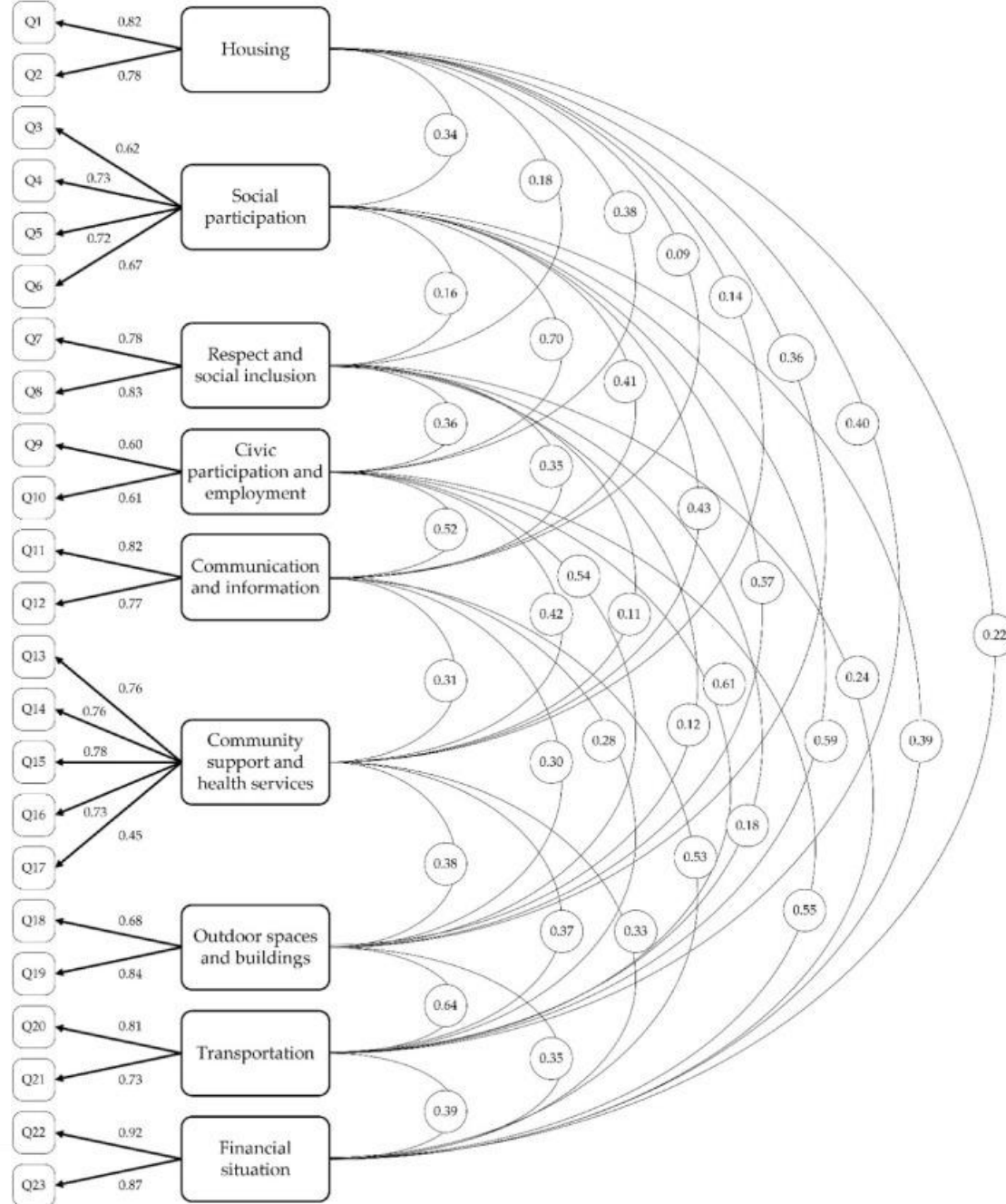
1. **Tłumaczenie i adaptacja** – wstępne tłumaczenie z niewielkimi korektami kulturowymi
2. **Trafność treściowa** - wyniki powyżej progu 0,78 (wyniki I-CVI; ocena ekspertów)
3. **Konfirmacyjna analiza czynnikowa (CFA)** – model z dobrym dopasowaniem:
 - RMSEA 0,047 ($< 0,05$)
 - CFI i TLI odpowiednio 0,951 i 0,936 ($> 0,9$)
 - SRMR 0,044 ($< 0,08$)

European
Commission

This project is part of the ERA-NET Urban Transformation Capacities which has received funding from the European Union's H2020 research and innovation programme under grant agreement No. 101003758.

4. Inwariancja pomiaru (MI) – niezmiennosc pomiaru między miastami

	χ^2	CFI	TLI		RMSEA [90% CI]		SRMR
Overall model	532.7	0.951	0.936		0.047 [0.042–0.052]		0.044
Invariance model	χ^2 (df)	CFI	Δ CFI	TLI	Δ TLI	RMSEA [90% CI]	Δ RMSEA
configural	821.6*[388]	0.939		0.920		0.037 [0.034–0.041]	0.000
metric	853.0*[402]	0.936	0.003	0.920	0.000	0.037 [0.034–0.041]	0.001
scalar	885.4*[416]	0.934	0.002	0.919	0.001	0.038 [0.034–0.041]	0.002
residual	1001.0*[439]	0.920	0.014	0.908	0.008	0.040 [0.037–0.043]	0.000

* $p \leq .001$.

Wyniki

5. **Trafność zbieżna i różnicowa** – w przypadku trafności zbieżnej wartości AVE przekraczały próg 0,50 dla większości konstruktyw, w przypadku trafności różnicowej współczynnik HTMT korelacji między każdą parą czynników wahał się od 0,092 do 0,722, co dowodzi dobrej trafności dyskryminacyjnej wszystkich dziewięciu podskal AFCCQ-PL
6. **Rzetelność** – Alfa Cronbacha wynosząca 0,875 i omega McDonalda równa 0,876 ($\geq 0,7$) wskazują na wysoką rzetelność skali

Heterotrait-Monotrait ratio of the correlations (HTMT) approach ([Henseler et al., 2015](#))

European
Commission

This project is part of the ERA-NET Urban Transformation Capacities which has received funding from the European Union's H2020 research and innovation programme under grant agreement No. 101003758.

Wyniki dla miasta Krakowa

	----	---	--	-	+	++	+++	++++
AFCCQ (globalny wynik)	≤-35,1	-23,1 – -35,0	-11,5 – -23,0	-11,4 – 0,0	0,1 – 11,4	11,5 – 23,0 Kraków [17,35]	23,1 – 35,0	≥35,1
Mieszkalnictwo	≤-3,1	-2,1 – -3,0	-1,1 – -2,0	-1,0 – 0,0	0,1 – 1,0	1,1 – 2,0	2,1 – 3,0 Kraków [2,71]	≥3,1
Uczestnictwo w życiu społecznym	≤-6,1	-4,1 – -6,0	-2,1 – -4,0	-2,0 – 0,0	0,1 – 2,0	2,1 – 4,0 Kraków [2,74]	4,1 – 6,0	≥6,1
Szacunek i integracja społeczna	≤-3,1	-2,1 – -3,0	-1,1 – -2,0	-1,0 – 0,0	0,1 – 1,0	1,1 – 2,0 Kraków [1,86]	2,1 – 3,0	≥3,1
Aktywność obywatelska i zatrudnienie	≤-3,1	-2,1 – -3,0	-1,1 – -2,0	-1,0 – 0,0	0,1 – 1,0	1,1 – 2,0 Kraków [1,39]	2,1 – 3,0	≥3,1
Komunikacja i informacja	≤-3,1	-2,1 – -3,0	-1,1 – -2,0	-1,0 – 0,0	0,1 – 1,0	1,1 – 2,0 Kraków [1,13]	2,1 – 3,0	≥3,1
Wsparcie społeczności i usługi zdrowotne	≤-7,6	-5,1 – -7,5	-2,6 – -5,0	-2,5 – 0,0	0,1 – 2,5	2,6 – 5,0 Kraków [3,77]	5,1 – 7,5	≥7,6
Przestrzeń i budynki na zewnątrz	≤-3,1	-2,1 – -3,0	-1,1 – -2,0	-1,0 – 0,0	0,1 – 1,0	1,1 – 2,0 Kraków [1,17]	2,1 – 3,0	≥3,1
Transport	≤-3,1	-2,1 – -3,0	-1,1 – -2,0	-1,0 – 0,0	0,1 – 1,0	1,1 – 2,0	2,1 – 3,0 Kraków [2,16]	≥3,1
Sytuacja finansowa	≤-3,1	-2,1 – -3,0	-1,1 – -2,0	-1,0 – 0,0	0,1 – 1,0 Kraków [0,4]	1,1 – 2,0	2,1 – 3,0	≥3,1

European
Commission

This project is part of the ERA-NET Urban Transformation Capacities which has received funding from the European Union's H2020 research and innovation programme under grant agreement No. 101003758.

Wyniki dla miasta Wrocławia

	----	---	--	-	+	++	+++	++++
AFCCQ (globalny wynik)	≤-35,1	-23,1 – -35,0	-11,5 – -23,0	-11,4 – 0,0	0,1 – 11,4	11,5 – 23,0 Wrocław [20,63]	23,1 – 35,0	≥35,1
Mieszkalnictwo	≤-3,1	-2,1 – -3,0	-1,1 – -2,0	-1,0 – 0,0	0,1 – 1,0	1,1 – 2,0	2,1 – 3,0 Wrocław [2,77]	≥3,1
Uczestnictwo w życiu społecznym	≤-6,1	-4,1 – -6,0	-2,1 – -4,0	-2,0 – 0,0	0,1 – 2,0	2,1 – 4,0 Wrocław [3,07]	4,1 – 6,0	≥6,1
Szacunek i integracja społeczna	≤-3,1	-2,1 – -3,0	-1,1 – -2,0	-1,0 – 0,0	0,1 – 1,0	1,1 – 2,0	2,1 – 3,0 Wrocław [2,36]	≥3,1
Aktywność obywatelska i zatrudnienie	≤-3,1	-2,1 – -3,0	-1,1 – -2,0	-1,0 – 0,0	0,1 – 1,0	1,1 – 2,0 Wrocław [1,91]	2,1 – 3,0	≥3,1
Komunikacja i informacja	≤-3,1	-2,1 – -3,0	-1,1 – -2,0	-1,0 – 0,0	0,1 – 1,0	1,1 – 2,0 Wrocław [1,77]	2,1 – 3,0	≥3,1
Wsparcie społeczności i usługi zdrowotne	≤-7,6	-5,1 – -7,5	-2,6 – -5,0	-2,5 – 0,0	0,1 – 2,5	2,6 – 5,0 Wrocław [3,59]	5,1 – 7,5	≥7,6
Przestrzeń i budynki na zewnątrz	≤-3,1	-2,1 – -3,0	-1,1 – -2,0	-1,0 – 0,0	0,1 – 1,0	1,1 – 2,0 Wrocław [1,65]	2,1 – 3,0	≥3,1
Transport	≤-3,1	-2,1 – -3,0	-1,1 – -2,0	-1,0 – 0,0	0,1 – 1,0	1,1 – 2,0	2,1 – 3,0 Wrocław [2,33]	≥3,1
Sytuacja finansowa	≤-3,1	-2,1 – -3,0	-1,1 – -2,0	-1,0 – 0,0	0,1 – 1,0	1,1 – 2,0 Wrocław [1,21]	2,1 – 3,0	≥3,1

European
Commission

This project is part of the ERA-NET Urban Transformation Capacities which has received funding from the European Union's H2020 research and innovation programme under grant agreement No. 101003758.

Segmentacja

	Typologia 1. (+++) Wysoko pozytywnie	Typologia 3. (+) Nisko
<i>Wiek</i>	Wysoki udział najmłodszych, poniżej 70 r.ż. (31%)	Niski udział najmłodszych, poniżej 70 r.ż. (22%)
<i>Wykształcenie</i>	Wysoki udział osób wyżej wykształconych (ISCED 7–8) (44%)	Niski udział osób wyżej wykształconych (ISCED 7–8) (24%)
<i>Mobilność</i>	Niski udział osób z trudnościami z poruszaniem się (12%)	Wysoki udział osób z trudnościami z poruszaniem się (38%)
<i>Choroby przewlekłe</i>	Niski udział osób cierpiących na choroby przewlekłe (49%)	Wysoki udział osób cierpiących na choroby przewlekłe (75%)
<i>Potrzeba pomocy</i>	Niski udział osób potrzebujących wsparcia w codziennych czynnościach (15%)	Wysoki udział osób potrzebujących wsparcia w codziennych czynnościach (31%)
<i>Jakość życia</i>	Wysoka ogólna ocena jakości życia (średnia 7,4 na skali QoL)	Niska ogólna ocena jakości życia (średnia 5,7 na skali QoL)
<i>Aktywność zawodowa i społeczna</i>	Wysoki udział osób ciągle pracujących (20%), zaangażowanych w działalność charytatywną lub wolontariat (20%), zaangażowanych w opiekę nad dziećmi lub wnukami (38%)	Niski udział osób ciągle pracujących (7%), zaangażowanych w działalność charytatywną lub wolontariat (9%), zaangażowanych w opiekę nad dziećmi lub wnukami (27%)

European
Commission

This project is part of the ERA-NET Urban Transformation Capacities which has received funding from the European Union's H2020 research and innovation programme under grant agreement No. 101003758.

Table 8. The predictors of a high rating on the AFCCQ in total and for the two cities separately and the McFadden's R-squared for contrasting profiles in total and for both cities.

(++) highly positive	Total		Kraków				Wrocław			
	b	z	P>z	%	b	z	P>z	%	b	z
female	0.13	0.74	0.46	13.7	-0.70	-2.64	0.01	-50.4	0.42	1.80
youngest (up to 70)	-0.24	-1.21	0.23	-21.1	-0.60	-1.77	0.08	-45.2	-0.43	-1.71
higher education (ISCED 7-8)	0.59	3.27	0.00	80.0	0.72	2.64	0.01	104.9	0.50	2.02
living alone	0.10	0.49	0.62	10.2	1.01	3.44	0.00	175.5	-0.19	-0.68
need for help	-0.25	-1.03	0.30	-22.1	0.23	0.70	0.49	25.8	-0.38	-1.04
chronical conditions	-0.46	-2.55	0.01	-37.1	-0.51	-1.72	0.09	-39.9	-0.56	-2.20
mobility difficulties	-0.63	-2.51	0.01	-46.8	-1.25	-3.37	0.00	-71.2	0.01	0.02

- **(+++)** Czynniki współwystępującymi z **wysoką oceną jakości życia w mieście** są: posiadanie wyższego wykształcenia (80,0%) oraz aktywność zawodowa (posiadanie pracy zarobkowej: 91,6%).
- Posiadanie chorób przewlekłych oraz problemy z poruszaniem się obniżają szansę na wysoką ocenę jakości życia (przynależność do profilu wysoce pozytywnego) – odpowiednio o 37% i 47%.
- **(+)** Czynniki współwystępującymi z przynależnością do **segmentu o najniższych ocenach** są: potrzeba pomocy w codziennych czynnościach (np. sprząatanie, higiena) oraz trudności z poruszaniem.
- Czynniki chroniącymi przed niskimi ocenami są wyższe wykształcenie oraz zaangażowanie w działalność charytatywną.

European
Commission

This project is part of the ERA-NET Urban Transformation Capacities which has received funding from the European Union's H2020 research and innovation programme under grant agreement No. 101003758.

Podsumowanie i rekomendacje

- Skala AFCCQ okazała się rzetelnym i trafnym narzędziem badania przyjazności z życia w mieście wg osób powyżej 65 r.ż. (por. Dikken et al., 2020, Ivan, et al., 2024)
- Pozwala na lepsze monitorowanie polityki przyjaznej osobom starszym na poziomie lokalnych społeczności (Garner & Holland, 2020; Kim et al., 2022; Zaman & Thornton, 2018)
- Narzędzie zdaje się odpowiadać na wyzwanie dotyczące sposobu radzenia sobie z różnorodnością miast i heterogenicznością ich populacji (Buffel i in., 2012, 2018)
- Może pomóc identyfikować i wyjaśniać, dlaczego pewne aspekty miast są oceniane pozytywnie (w odniesieniu do tzw. **mocnych stron miast**), a niektóre nie. Te mocne i słabe strony mogą służyć decydentom podczas opracowywania polityk publicznych.
- Istnieje potencjał do wykorzystywania przez lokalne władze miast.

European
Commission

This project is part of the ERA-NET Urban Transformation Capacities which has received funding from the European Union's H2020 research and innovation programme under grant agreement No. 101003758.

Dziękujemy za uwagę

jolanta.perek-bialas@uj.edu.pl

European
Commission

This project is part of the ERA-NET Urban Transformation Capacities which has received funding from the European Union's H2020 research and innovation programme under grant agreement No. 101003758.

